רבי יוסי אומר [א] [א]הסוס מטמא על ידיו והחמור על רגליו שמשענת הסוס על ידיו וחמור על רגליו ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא [ב]ר' אליעזר אומר [א]רגלו אחת על הכלי ורגלו אחת על הרצפה רגלו אחת על האבן ורגלו אחת על הרצפה רואין כל שאילו ינטל הכלי ותינטל האבן יכול לעמוד על רגלו אחת עבודתו כשרה ואם לאו עבודתו פסולה ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רבינא אף אנן נמי תנינא [ג][ב]קיבל בימין ושמאל מסייעתו עבודתו כשרה ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש ש"מ: אמר מר זה יכול וזה יכול ר"מ מחייב איבעיא להו בעינן שיעור לזה ושיעור לזה או דילמא שיעור אחד לכולם רב חסדא ורב המנונא חד אמר שיעור לזה ושיעור לזה וחד אמר [ג]שיעור אחד לכולן אמר רב פפא משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא היה יושב על גבי מטה וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה טמאות מפני שאין יכולה לעמוד על שלש ואמאי ליבעי שיעור זיבה לזה ושיעור זיבה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולן אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא [ד]צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו שנים פטורין לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבים ואמאי ליבעי שיעור צידה לזה ושיעור צידה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולם אמר רבינא אף אנן נמי תנינא [ה][ה]השותפין שגנבו וטבחו חייבין ואמאי ליבעי שיעור טביחה לזה ושיעור טביחה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולם ואמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של גרדי חייבין ואמאי ליבעי שיעור הוצאה לזה ושיעור הוצאה לזה לאו משום דאמרי' שיעור א' לכולם א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא דאית ביה כדי לבשל ביצה קלה לזה וביצה קלה לזה א"כ לישמעינן קנה דעלמא מ"ש דגרדי ודילמא דאית בי' כדי לארוג מפה לזה וכדי לארוג מפה לזה אלא מהא ליכא למשמע מינה תני תנא קמיה דרב נחמן שנים שהוציאו קנה של גרדי פטורין ורבי שמעון מחייב [ו]כלפי לייא אלא אימא חייבין ור"ש פוטר: **מתני'** [ז][ו]המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפלה לו [ח]את החי במטה פטור אף על המטה שהמטה טפלה לו [ט]את המת במטה חייב וכן [י]כזית מן המת וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ חייב [כ]ורבי שמעון פוטר: **גמ'** ת"ר המוציא אוכלין כשיעור אם בכלי חייב על האוכלין ופטור על הכלי ואם היה כלי צריך לו חייב אף על הכלי שמע מינה אוכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתים אמר רב ששת הכא במאי עסקינן כגון

ששגג

הסוס מטמא בידיו. אם הזב רוכב עליו וטלית תחת אחת מידיו של סוס טמאה אבל תחת רגליו טהורה שאין משענתו על רגליו והא דתנן לעיל ד' טליות תחת רגלי הבהמה טהורות לא כרבי יוסי: **כהן** העומד על גבי כלי או אבן או שום דבר החוצץ בינו לבין הרצפה ועבד עבודתו פסולה דכתיב[ל] ושרת ככל אחיו הלוים העומדים שתהא עמידתו כשאר אחיו ותנא דבי ר' ישמעאל הואיל ורצפה מקודשת וכלי שרת מקודשין כו' בזבחים[מ]: **שמאל** פסולה לעבודה כדאמר בפ"ק דחולין (דף כב.) כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין: **שיעור לזה.** גרוגרת אם אוכל הוא: **שיעור זיבה.** שיכביד רובו עליו וצריך להיות כאן ד' זבים: **נעל אחד בפניו.** זו היא צידתו: **נעלו שנים פטורין.** ור' יהודה הוא דפטר בשניהם יכולין: **שיעור.** צידת צבי לכל אחד ואחד אלא שמע מינה שיעור אחד לכולן ומדר' יהודה נשמע לר' מאיר בשניהן יכולים דבהא לא פליגי: **חייבין.** לשלם תשלומי ד' וה': **קנה גרדי.** אורחא דמילתא והוא העולה ויורד בשתי: **קנה דעלמא.** שאינו עומד אלא להסקה דהוי שיעורו כעלים דאילו האי שיעורו כדי אריגה: **כלפי לייא.** כלפי היכא נהפך דבר זה הא רבי שמעון הוא דפטר שנים שהוציאוהו: **מתני' את החי במטה.** וחי לא מיחייב על הוצאתו דהוא מקיל עצמו ונושא עצמו: **וכן כזית מן המת.** חייב אם הוציא דהואיל ומטמא הוצאה חשובה היא להציל עצמו מן הטומאה: **ור' שמעון פוטר.** אפילו במת שלם דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה. וכל מלאכה שאינה צריכה (לגופה) אלא לסלקה מעליו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה דברצונו לא באה לו ולא היה צריך לה הלכך לאו מלאכת מחשבת היא לר' שמעון: **גמ' ופטור על הכלי.** שהיא טפילה לאוכל: **ואם היה צריך לכלי.** להשתמש בו תשמיש אחר במקום שמוליכו שם: **חייב.** על כל אחד ואחד כי היכי דמיחייב ליה תרתי אתרתי הוצאות בהעלם אחד:

ששגג

שמשענת הסום על ידיו. הכי תנן לה במס' זבים פ"ד (משנה ז) היה רוכב על גבי בהמה וארבע טליות תחת רגלי בהמה טהורות מפני שיכולה לעמוד על שלש היתה טלית אחת תחת שתי ידים תחת שתי רגלים תחת יד ורגל טמאה רבי יוסי אומר הסוס מטמא בידיו כו' ונראה לר"י דרבי יוסי לא פליג אלא ארישא אבל אסיפא דקתני תחת שתי רגלים טמאה לא פליג דאף על גב דמשענת הסוס על ידיו דבר פשוט הוא דבלא שתי רגליו לא היה יכול לעמוד קשה לר"י מה ראה רב פפי להביא מסיפא ולא מייתי מרישא ממילתייהו דרבנן כדאייתי לעיל ואומר ר"י דמשום דמרישא איכא לאחויי כדבעי למימר לעיל שאני הכא דעקרה לגמרי אבל אר' יוסי ליכא למידחי דטעמיה משום דעקרה דא"כ לא יטמא הסוס אפילו בידיו דפשיטא נמי דעקרה להו: **ויכול** לעמוד על רגלו אחת עבודתו כשרה ואם לאו פסולה. [פ]מהכא ליכא למיפשט דמין במינו חוצץ דאבן הוא ממין הרצפה ומין בשאינו מינו (א) חוצץ דכלי אינו ממין הרצפה ובעיא הוא בפ' הוציאו לו (יומא דף נח.) בהניח סיב בתוך המזרק וקיבל בו את הדם דודאי סיב מבטל ליה אבל כלי ואבן לא מבטל ליה דאבן נתקלים בה ההולכים שם: **אמר** מר זה יכול וזה יכול רבי מאיר מחייב **איבעיא** להו כו'. תימה לר"ח דאמאי בעי לה אליבא דרבי מאיר ומאי למיבעי בזה אינו יכול וזה אינו יכול אליבא דר"י דקיימא מתני' כוותיה ונראה דגירסא זו טעות וגרסי' אמר מר זה אינו יכול וזה אינו יכול ואומר ר"י דאין למחוק הספרים משום זה דהא דלא נקט זה אינו יכול כו' משום דאין רגילות באין יכול שלא יהא בו שיעור לכל א' ועל גי' ר"ח קשה לר"י דמאן דבעי שיעור לזה ולזה אטו מי לא שמיע ליה מתני' דמייתי בסמוך לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין אבל לגי' הספרים דפליגי בזה יכול וזה יכול איכא למימר דבאין יכול מודו כולהו דשיעור אחד לכולן ומאן דמייתי סייעתא מצבי שנכנס לבית אין נראה לו לחלק בין שניהם יכולין לאין יכולין ומיהו [ס]לגי' ר"ח איכא למימר דמאן דבעי שיעור לכל אחד יאמר דלצבי שנכנס לאו דוקא אחד אלא כלומר שנים: **ואמאי** ליבעי שיעור טביחה כו'. אבל מגנבו דרישא לא מצי למיפרך דהתם לא בעי שיעור דתשלומי כפל נוהג [ע]בכל דבר ובכל שהוא: **דילמא** דאית ביה כדי לארוג מפה לזה כו'. והא דלא נקט קנה דעלמא לאשמעינן דלא"ג דאין רגילות לארוג שתי מפות בקנה אחד אם יש שיעור לארוג מפה לזה ולזה חייב: **אלא** אימא חייבין ור' שמעון פוטר. ובקנה כבר דה"ל זה אינו יכול וזה אינו יכול: [פ]**ששגג** על האוכלין והזיד על הכלי. וחייב על הכלי היינו סקילה כפי' רש"י ורבינו שמואל קשה לו לאוקמי ברייתא בחיוב סקילה דבכל דוכתא איירי בחיוב חטאת והגיה הגירסא כגון ששגג על הכלים והזיד על האוכלין ולא התרו בו דליכא באוכלין לא סקילה ולא חטאת ועל הכלי חייב חטאת ואין נראה לר"י לא פי' הקונטרס ולא פי' רשב"ם דכשהזיד באחד אינו חייב חטאת על השני שנשגג בו דלא שב מידיעתו הוא כיון שהזיד באחד מהן ונראה להעמיד דמוקי בהזיד בכלי ואיירי הכל לענין סקילה וה"פ דברייתא המוציא אוכלין כשיעור בכלי חייב סקילה על האוכלין כגון שהתרו בו על האוכלין ופטור על הכלי אם התרו בו משום כלי ואם היה כלי צריך לכלי חייב סקילה אף אם התרו בו משום כלי ופריך והא על הכלי קתני משמע דמחייב שתים:

ובפלוגתא

עין משפט נר מצוה

בג א ב מיי' פ"ה מהל' ביאת המקדש הל' יח:
בד ג מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה טו:
בה ד מיי' פי"ג מהל' גניבה הל' יד סמג עשין עא:
בו ה מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה כח:
בז ו מיי' שם הל' יח:

◆

מוסף רש"י

רגלו אחת על האבן. שמונחת על הרצפה ואינה מן הרצפה (זבחים כד.). **צבי שנכנס לבית.** מאליו (לקמן קו.). **נעלו שנים פטורים.** דהוי להו שנים שעשאוה (שם). **ונעלו שנים חייבים.** דאיהיה הוא לנעול בשנים, והוי לכל אחד מלאכה דבלא איהו לא מתעבדא (שם). **כלפי לייא.** אחר מלות, כלפי היכן נוטה דבר זה, הא איפכא מסתברא (פסחים ה. ועיין לקמן קכו:). **המוציא אוכלין פחות מכשיעור.** דלא מחייב על הוצאת אוכלין פחות מכגרוגרת (לעיל סב:). **פטור אף על הכלי שהכלי טפלה לו.** ולא מחייב עליה שלא נתכוין להוציא אלא משום אוכלין (שם). **פטור אף על המטה.** הואיל ופטור על החי, דקי"ל חי נושא את עצמו (עירובין צד.).

◆

רב נסים גאון

המוציא אוכלים פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו. בגמ' דבני מערבא גרסי הא דעת אמר בצריכין לכלים כגון אלין תותיא, אבל אם אינן צריכין לכלים חייב אף על הכלי.

◆

רבינו חננאל

ר' יוסי אמר הסוס מטמא ברגליו והחמור מטמא (ברגליו) בידיו, שמשענת הסוס על רגליו והחמור על ידיו. ואמאי הא קא מסייעי ברגליו בהדי ידים, וידים בהדי רגלים, לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש. ודרב אשי ורבינא ברירין ומפרשן בתוספתא ובכל הזבחים שקיבל דמן. ושמעתא דבתרא קא גרסין לה אמר מר זה יכול וזה יכול ר' מאיר מחייב. איבעיא להו בעינן שיעור לזה ושיעור לזה או דלמא שיעור אחד לכולן. ואנחנא חזינא דהא טעותא היא, דלא בעו כי האי בעיא אליבא דר' מאיר דלאו הלכתא כוותיה, ולא אמרי אמוראי (פ"ש:פ"ש) סיכן אף אנן תנינא. אלא אהא קאי, האי בעיא זה אינו יכול וזה אינו יכול ר' מאיר ור' יהודה מחייבין ור' שמעון פוטר, ובהא הלכה כר' מאיר ור' יהודה, דהא קאמרינן באין צדין בהדיא (דף כו:) רבי יהודה ור"ש הלכה כר' יהודה. וכיון דהלכתא זה אינו יכול וזה אינו יכול חייבין. עלה בעינן מי צריכין שיעור לכל חד וחד או חד שיעור לשניהן. ופליקא הלכה שיעור אחד לשניהן, ופשטה דמתניתין לא יכול אחד להוציאו והוציאו שנים חייבין, דאלמא כל אחד מהן בפני עצמו אינו יכול אבל שניהן בהדי הדדי יכולין, ואעפ"כ חייבין. ולא מצית מימר על זה יכול וזה אינו יכול קא, ולאו אליבא דר' מאיר קא בעי. אלא אליבא דרבנן דפטורין קאמר, מי פטור רבנן אע"פ שהוציא שניהן שני שיעורין, או דלמא אם הוציא שניהן שיעור אחד פטורי ואם הוציא שני שיעורין חייבין. חדא דלאו הכי קאמר לא בבעיא ולא בתשובה. ועוד דפשיטא לן בזה יכול וזה יכול שאע"פ שמוציא כמה שיעורין פטורין. הילכך ליכא לאוקמא אלא בענין זה אינו יכול וזה אינו יכול כדאמרינן דשיעור אחד לכולן וחייבין בו. אמר רב פפא משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא היה יושב ע"ג מטה וד' טליות תחת רגלי מטה טמאות מפני שאינה יכולה לעמוד על ג'. ואמאי ליבעי שיעור לזה ושיעור לזה. [illegible] ספסלין לרוחבר טהורין, ותני עלה [illegible] טמאות אלא לאו משום דשיעור אחד לכולן. אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו השנים פטורין. לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין. ואמאי ליבעי שיעור צידה לזה ושיעור צידה לזה, לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולן, ומן הא מילתא נמי גמרינן דהא שמעתא לענין זה אינו יכול וזה אינו יכול אמירא, חדא מדמפרש לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין, ועוד מדר"ש פטור (ופטור) בהא. אמר רבינא אף

מסורת הש"ס

א) זבחים כד. [ע"ש הגירסא מהופך ועי' תוי"ט], ב) זבחים כד., ג) [תוספתא דזבחים פ"ב], ד) לקמן קו:, ה) ב"ק סה: [ע"ש ותוספתא דשבת ב"מ ח. ע"ש], ו) [עי' פירש"י בפסחים ה: ועמ"ש רש"י לקמן קמו.], ז) [לעיל סב:], ח) לקמן קמה: עירובין צו., ט) [עתוס' לקמן לג. ד"ה אלא], י) [עי' תוס' לקמן לג. ד"ה ר"ש], כ) [נדרים יח.], ל) [נדה מג.], מ) [עיין במהרש"א], נ) שייך לדף צד.

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה זה יכול וכו' ומין בשאינו מינו דחוצץ דכלי שאינו מין הרצפה הוא דבעיא היא:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר מר. ומיהו לגי' ר"ח. [illegible]

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' הסוס מטמא על ידיו החמור כו'. נ"ל להיפך (וכמ"ש במתני' דזבים ועי' בפ"ד שם):

◆

רבינו חננאל (המשך)

אנן נמי תנינא השותפין שגנבו חייבין. עיקר דילה (בב"ק עח.) השותפין שגנבו וטבחו (חייבים) [פטורין], והתניא השותפין שגנבו חייבין. אר"נ לא קשיא כאן בשותף שגנב מחבירו כאן בשותף שגנב מעלמא. איתיביה רבא לרב נחמן יכול שותף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין, ת"ל וטבחו או מכרו, מכרו כולו טבחו כולו. אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשותף שטבחו לדעת חבירו כאן בשותף שטבחו שלא לדעת חבירו. ואמאי ניבעי טביחה לזה וטביחה לזה והכי מתחייבי שנים בטביחה אחת, אלא לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולן. אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של גרדי חייבין, אע"ש [דמהא לא] שמעינן מינה דשיעור אחד לכולן או צריכין שיעור לכל אחד ואחד, מפני שקנה של גרדי יש בו כשני שיעורין, וכבר שמענו מן הנך מתניתא דאמרינן שיעור אחד לכולן. אלא הנמרינן דלענין זה אינו יכול קיימינן דהיא פלוגתא דר' שמעון ורבנן, והא כי תני תנא קמיה דרב נחמן שנים שהוציאו קנה של גרדי פטורין ור' שמעון מחייב. תמה ר"נ ואמר כלפי לייא היכי אמרת הכי הא תנן מתניתין והוציאוהו שנים חייבין ור' שמעון פוטר. [illegible] הלכך מאן דגריס אמר מר שניהם יכולין ר' מאיר מחייב ואמר עלה איבעיא להו, טעותא הוא, [illegible] לזה ולא למגרס קמיה פיסקא מן ברייתא. ואעיקר מתניתין קאי, דתנן לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבין ור' שמעון פוטר. דלא משכחת הא פלוגתא דר' שמעון ורבנן אלא לענין זה אינו יכול וזה אינו יכול. [illegible] בהדיא. הלכך הא מתניתין דרבנן מחייבין ור"ש פוטר ליתא אלא בזה אינו יכול וזה אינו יכול, [illegible] ותשובתה. המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו. ואם הוציא כשיעור בכלי חייב על האוכלין ופטור על הכלי, ואם היה הכלי צריך לו חייב אף על זה ועל זה, [illegible] נמי שאין יכול להוציא את האוכל אלא בכלי [illegible] שני זיתי חלב בהעלם אחד דהוא כמי שהוציא אוכל בכלי אחד חייב שתים. אמר רב ששת הכא במאי עסקינן כגון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com